

Høringsinnspill fra Skuespiller- og danseralliansen AS til Meld. St. 22 Kunstnarkår

Innledning

Skuespiller- og danseralliansen er glade for at det etter mange års arbeid er lagt fram en ny kunstnermelding. Kulturlivet og særlig scenekunstheltet ble i perioden meldingen ble skrevet sterkt preget av effektene av pandemien. Scenekunstnere fikk forbud mot å utøve yrket på sine arbeidsplasser da myndighetene stengte ned samfunnet i flere omganger. Da pandemien slapp taket var de politiske ambisjonene å bygge opp igjen kulturlivet, men dette ble ikke gjennomført da krigen i Ukraina og dyrtid overtok fokuset.

Forventningene til kunstnermeldingen har derfor vært store i scenekunstheltet. Vi opplever dessverre at meldingen og prioriteringene og videre oppfølging av de ulike områdene, ikke innfrir disse.

I kunstnermeldingens kapittel 1 står det:

Arbeidslivspolitikken til regjeringa skal òg kome kunstnarane til gode. Kunstnaryrket er ein yrkesveg, og kunstnarar er arbeidsfolk. Det skal ikkje vere slik at folk forventar at kunstnarar skal jobbe gratis. Regjeringa vil at kunstnarar, som alle andre, skal ha rimeleg betaling for jobben dei gjer. Ei viktig utfordring framover er difor å leggje til rette for at kunstnarar får rimeleg betaling for kunstnarleg arbeid.

Omtalen av Skuespiller -og danseralliansen (SKUDA)

I lys av denne teksten skulle man tro at Skuespiller- og danseralliansen ville blitt fremhevet positivt som en virksomhet som bidrar til styrket kunstnerøkonomi på scenekunst- film og TV-området. Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) er derimot beskrevet i *kap. 10 Andre politikkområde som er relevante for kunstnarar, spesifikt i 10.4.3*. Omtalen gjenspeiler ikke den virksomheten SKUDA driver, har til dels faktiske feil og er overraskende negativ sett i forhold til den brede enigheten om SKUDA det har vært i de ulike regjeringer og på tvers av politiske partier siden opprettelsen i 2012. Skuespiller- og danseralliansen er *ikke* en sosial ordning for arbeidsledige kunstnere, den funksjonen ivaretas av NAV. SKUDA skulle derfor *ikke* vært omtalt under kapittel 10. Vi mener derimot at SKUDA skulle vært omtalt under kap. 5.5.1 Musikk og scenekunst.

Vi anmoder komiteen om å påpeke at teksten i kapittel 10.4.3 gir et feilaktig bilde av virksomhetens drift og betydning i kulturlivet gjennom en merknad til kap. 10.4.3.

Vi oppfordrer komiteen til å skrive en ny tekst som gjenspeiler det Skuespiller- og danseralliansen faktisk er og den viktige kulturpolitiske funksjonen SKUDA har, og legger denne teksten som merknad til kapittel 5.5.1.

Skuespiller- og danseralliansen AS (SKUDA) ble opprettet i 2012 etter flere utredninger. SKUDA var omtalt i Kulturløftet 2 i 2008 og virksomheten er inspirert av TeaterAlliansen, Dansalliansen og Musikalliansen i Sverige, tilpasset norske forhold.

Det ble i 2011 før opprettelsen, foretatt en juridisk vurdering som konkluderte med at Skuespiller- og danseralliansen kunne være arbeidsgiver og kunstnerne arbeidstakere i virksomheten. At det i Meld. St. 22 Kunstnarkår tolv år senere reises tvil om dette, er underlig. Vi viser i den anledning til notatet *Merknader til omtalen av SKUDA i Meld. St. 22 (2022-2023)* av 27. juni 2023 fra Simonsen Vogt Wiig som familie- og kulturkomiteen har fått tilsendt og som stadfester at SKUDA i dag er en enda tydeligere arbeidsgiver enn i utredningsfasen i 2011.

SKUDA har en unik kulturpolitisk betydning og inngår i den kulturelle infrastrukturen på scenekunstheltet, og bør derfor omtales som en av institusjonene i kunstnerpolitikken. SKUDA er opprettet for å styrke utøvende kunstnere på den ene siden og sikre arbeidsgivernes behov for et

fleksibelt arbeidsmarked på den andre siden, og har gjennom elleve års drift blitt en sentral virksomhet på scenekunstheltet.

Virksomheten har vokst betydelig, antallet kunstnere har økt fra 20 i 2012 til 114 i 2023. Totalt har 128 kunstnere vært ansatt. Aldersspennet blant kunstnerne i SKUDA er fra 27 til 63 år. Dette viser at SKUDAs visjon om bærekraftige kunstneriske karrierer for dansere og skuespillere leder til varige kunstnerskap.

I meldingen problematiseres det at SKUDA har få ansatte kunstnere. Dette stemmer ikke. SKUDA har i 2023 hatt 114 kunstnere, 57 dansere og 57 skuespillere, ansatt. Antallet dansere utgjør f.eks. 4 ganger Carte Blanche dansekompani. Antallet skuespillere utgjør f.eks flere enn antallet fast ansatte skuespillere ved Nationaltheatret. SKUDA ønsker likevel å ansette flere kunstnere, men i tråd med kriteriene er målgruppen de som arbeider mest, ikke alle frilans utøvende scenekunstnere.

Kunstnerne er ansatt som arbeidstakere med arbeidsoppgaver og plikter i SKUDA. I perioder der de har midlertidige oppdrag og ansettelse hos andre arbeidsgivere, som for eksempel innen prosjektbasert dans og teater, i institusjonene i scenekunstheltet, i film, tv-drama, lydbok-innspillinger og dubbing, har de ansatte kunstnerne permisjon uten lønn fra SKUDA.

Som arbeidsgiver sikrer SKUDA de ansatte skuespillerne og danserne et kontinuerlig yrkesliv, slik at øvrige arbeidsgivere i bransjen har høyt kompetente kunstnere tilgjengelig for ansettelse eller oppdrag av kort eller lengre varighet.

I tillegg styrker SKUDA yngre scenekunstnere i etableringsfasen gjennom mentoringprogram, og tilbyr faglig kompetanseutvikling til alle utøvende scenekunstnere uavhengig av ansettelse i SKUDA. Slik bidrar SKUDA til at mange scenekunstnere kan etablere og utvikle seg i yrket.

SKUDA bidrar både til å styrke kunstnerøkonomien, sikre kontinuerlig kunstnerisk utvikling og til å høyne kunnskapen om profesjonelle vilkår blant utøvende kunstnere, ref. *kap. 9.4 Arbeidsvilkår og betaling for kunstnarar*.

I punktene *prioritering og vidare oppfølging i kapittel 5.6 og 9.8*, oppfordrer vi familie- og kulturkomiteen til å fremme at løsninger som den Skuespiller- og danseralliansen representerer, styrker både utøvende scenekunstnere og deres arbeids- og oppdragsgivere, og dette fører både til en styrket kunstnerøkonomi og til bedre profesjonelle arbeidsvilkår. De politiske ambisjonene bør etter vår mening være å styrke dansere og skuespilleres yrkeskarrierer gjennom å styrke Skuespiller- og danseralliansen.

Samlet sett bidrar SKUDAs virksomhet til å legge til rette for gode muligheter til å virke som kunstnere over hele landet. Dette leder igjen til at publikum nasjonalt og internasjonalt får oppleve kunst av høy kvalitet.

Scenekunsthelse – Scenekunstmedisin

Vi vil også bemerke at et svært viktig område, nemlig scenekunstneres helse og scenekunstmedisin, er utelatt fullstendig fra meldingen. Scenekunstmedisin er utøvende kunstneres arbeidsmedisinske parallell til idrettsmedisinen for toppidrettsutøvere.

En forutsetning for å kunne livnære seg som kunstner er høy kvalitet i kunstnerisk prestasjon og det er avgjørende at fysisk og mental helse er best mulig for å kunne levere et høyt nivå gjennom hele karrieren som utøvende scenekunstner.

Grunnet stadig færre faste ansettelse i scenekunstheltet er ivaretagelse av yrkeshelsen for dansere, skuespillere og musikere i stor grad overlatt til kunstneren selv. Unntaket er f.eks Skuespiller og

danseralliansen som har et HMS-program med tiltak som bidrar til å styrke de ansatte senekunstnernes helse. I tillegg bidrar SKUDA med ulike kurs, workshops og fagdager som er åpne for alle scenekunstnere knyttet til temaet mental og fysisk helse.

Det er oppsiktsvekkende at dette viktige temaet ikke er tatt med i kunstnermeldingen og vi anmoder komiteen å omtale dette fagområdet i sin innstilling.

Vi ser fram til familie- og kulturkomiteens videre behandling av meldingen og vi bidrar gjerne med mer kunnskap om scenekunstneres arbeids- og yrkesliv.

Vennlig hilsen

Skuespiller- og danseralliansen AS

Sign.

Knut Alfsen

Styreleder

Sign.

Tone Øvrebø Johannessen

Daglig leder